

Skaun 28. juni 2023

Nærings- og fiskeridepartementet

https://svar.regjeringen.no/nb/registrer_horingsuttalelse/H2969836/- egen portal for høringsuttalelser

Høring: NOU 10: 2023 Leve og oppleve — Reisemål for en bærekraftig fremtid

Interkommunalt politisk råd Trøndelag Sørvest, Lakseregionen har vedtatt å sende høringsuttalelse til NOU 10: 2023 *Leve og oppleve — Reisemål for en bærekraftig fremtid*.

Om regionen

Regionen består av kommunene Skaun, Orkland, Frøya, Hitra, Heim, Rennebu, Rindal, Aure, Surnadal og Ørland.

Regionen er en felles bo - og arbeidsmarkedsregion, og kjennetegnes av aktive miljøer innen havbruk, landbruk og industri. Området er en viktig reiselivsdestinasjon for både norske og internasjonale turister. Regionen har et unikt mangfold, og er på mange måter et Norge i miniatyr, med kyst, fjell og innland. Regionen har kompetente veiledningsmiljøer med næringshager som har spisskompetanse på reiseliv og kommuner som engasjerer seg i næringslivet, herunder reiseliv. Området har lokalmatprodusenter i verdensklasse og en rekke opplevelsestilbud.

Det har ikke vært en helhetlig satsing på reiseliv i regionen, men det etterspørres en helhetlig tilnærming. Det arbeides nå med et interkommunalt prosjekt (Trøndelag sørvest), for å sette søkelys på bla kompetanse og nettverk. Det finnes i dag flere organisasjoner som er knyttet til reiseliv i regionene.

Hovedpunkter i utredningen med våre merknader

Generelle betraktninger

Regionrådene støtter hovedtrekkene i *NOU 10: 2023 Leve og oppleve — Reisemål for en bærekraftig fremtid*.

Regionrådet støtter også uttalelser fra Trøndelag Fylkeskommune og Møre og Romsdal Fylke.

Det er positivt at utvalget ser ulike samfunnsområder i sammenheng og setter reiselivet inn en større sammenheng. Reiseliv er en bransje som er helt avhengig av nettverk og andre bransjer for og lykkes. Infrastruktur, øvrig næringsliv og offentlig forvaltning er viktige brikker for å utvikle reiselivet i regionen.

Næringen består av små og store aktører, men mange er fortsatt små. Nettverk og samarbeid er viktig for og lykkes, dette må det legges til rette for framover.

Utredningen tar opp komplekse problemstillinger, og en vil på en rekke områder ha behov for større utredningsprosesser. Dette gjelder bla spørsmål om prising av fellesgoder. Dette bryter med norske tradisjoner og med allemannsretten. Det er derfor viktig at man bruker god tid på å finne gode modeller.

Det vil bli behov for å tenke nytt med tanke på kompetanse innen reisemålsutvikling og roller i gjennomføring av tiltakene. Det pekes på kommunene som viktige i gjennomføring av strategiene. Ved valg av denne modellen må det prioriteres å sette av ressurser slik at kommunene kan gjennomføre oppgavene.

Reisemålsledelse

Et reisemål er et geografisk avgrenset område der flere bedrifter (overnatting, servering, opplevelser) er samlet og samarbeider. Kommunene gis en rolle i forbindelse med reisemålsledelse. Dette er positivt da kommunene kan bruke plan som verktøy for en strategisk tilnærming. Det må utvikles verktøy og kommunene må få tilgang til kompetansetiltak som gjør kommunene i stand til å ivareta oppgavene, også økonomisk. Kompetansetiltak kan være ulike typer verktøy som kurs, samlinger og eksempelsamlinger. Det må også stimuleres økonomisk til samhandling med næringslivet, og på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Besøksforvaltning knyttet til natur- og kulturressurser

Med besøksforvaltning menes: *Det å legge til rette for, og styre den besøksrettede bruken av et område slik at området ivaretas. Samtidig skal opplevelsen for de besøkende bli best mulig og den lokale verdiskapingen størst mulig.* Det er positivt at utvalget ønsker å sette besøksforvaltning på dagsorden. Reiselivet i regionen har store sesongvariasjoner, og en styring av besøk vil være nødvendig på kort og langs sikt. Et overordna strategisk blikk på besøksforvaltning vil derfor være nødvendig. Det bør legges til rette for og stilles virkemidler til disposisjon for interkommunalt samarbeid innen besøksforvaltning, i tillegg til å bidra til at den enkelte kommune tar ansvar for koordinering lokalt. Turistene ser ikke kommune eller fylkesgrenser.

Innovasjon Norges merkeordning «Bærekraftig reisemål» må videreutvikles og legges til grunn for god reisemålsledelse og besøksforvaltning.

Det må utarbeides en tålegrenseanalyse for reisemålet som omfatter infrastruktur, volum/mengde, miljø, sosial/lokalbefolkning, som ikke bare innbefatter cruise, men den totale reiselivsaktiviteten på reisemålet. Dette må igjen danne grunnlaget for de kommunale strategiene.

Finansiering og forvaltning av fellesgoder

Regionrådet er enige i at dette kan være en god løsning, men det må utarbeides gode retningslinjer og informasjon omkring dette. Det vises til flere modeller for finansiering og forvaltning av fellesgoder. Det er i Norge ingen tradisjon for å ta betalt for fellesgoder, og allemannsretten står sterkt. Modell som velges må være et resultat av utredningsarbeid hvor formålet med finansieringsmodell beskrives. Videre må det på plass en rolleavklaring som begrunnes. Kommunene må involveres i arbeidet.

Transport og tilgjengelighet

Regionrådet er enige i at god infrastruktur henger nøye sammen med stedets attraktivitet som destinasjon for turister. Oppgradering av riks- og fylkesveier, båtruter og tilgang til kollektivtransport er i denne sammenhengen viktig.

Tilgang til kollektivtransport hele uka er vesentlig. I dag har vi en situasjon med helgeruter som gjør at kollektivtransport ikke er et alternativ i helgene pga redusert tilbud. Ferje Hitra – Aure er et konkret eksempel på reiserute som vil øke tilgjengelighet for deler av regionen. Regionrådene understreker også viktigheten av felles billettsystem på tvers av fylkesgrensene for å gjøre kollektivtransporten mer tilgjengelig generelt, men spesielt med tanke på reiselivsnæringa.

Regulering av cruisetrafikk

Det er særlig to effekter av cruisetrafikk som er særlig utfordrende:

Transportformen medfører store klimautslipp. For å redusere klimautslippene kreves det nasjonale grep. Mange personer går i land på et reisemål samtidig. Det høye besøkstrykket må håndteres lokalt på reisemålet. Regulering av cruisetrafikk er viktig for flere kommuner i regionen. Det må arbeides for å møte cruisetrafikken på en bærekraftig måte.

Med vennlig hilsen

Interkommunalt politisk råd, Trøndelag sørvest, Lakseregionen

Kristin F. Strømskag (leder) Sign